

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

**Katedra i Klinika Ortopedii Traumatologii i Onkologii Narządu Ruchu
Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie**

71-252 Szczecin, ul. Unii Lubelskiej 1

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Andrzej Bohatyrewicz

Sekretariat Kliniki tel. 91 425 3236, fax 91 425 3246

e-mail:kkortr@sci.pam.szczecin.pl, bohatyrewicz@orthopedics.pl

Szczecin, 18 marca 2013 roku

OCENA

dorobku naukowego dr n med. Przemysława Nawrota

Podstawę do opracowania opinii stanowił zestaw dokumentów zawierających autoreferat, wykaz osiągnięć w pracy naukowej oraz załączone dwie pozycje książkowe: 1.Nawrot P.: Neuropatie uciskowe nerwów kończyny górnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2009, i 2.Nawrot P.: Skuteczność metod małoinwazyjnych w operacyjnym leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej. Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań, 2005, przesłanych przez Dziekana Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Doktor nauk medycznych Przemysław Nawrot, nazywany w dalszej części oceny „Kandydatem”, urodził się w dniu 7 sierpnia 1963 roku. W 1990 roku ukończył studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Poznaniu, uzyskując dyplom lekarza medycyny i rozpoczął pracę zawodową w Szpitalu

Klinicznym im. Prof. Wiktora Degi na stanowisku asystenta. W 1998 roku uzyskał drugi stopień specjalizacji z ortopedii i chirurgii urazowej narządu ruchu.

W latach 1997-1999 pracował naukowo w zespole realizującym projekt badawczy KBN nr 4 505 c 060 13 „Zastosowanie nowych technik rekonstrukcji nerwów”.

W kwietniu 2001 roku lekarz Przemysław Nawrot uzyskał tytuł doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pod tytułem „Czynność nerwu łokciowego po operacyjnym leczeniu zespołu rowka nerwu łokciowego”.

Działalność naukową kontynuuje jako główny badacz w programie badawczym „Skuteczność metod małoinwazyjnych w leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej”, który otrzymał zgodę nr 1401/05 Komisji Bioetycznej Akademii Medycznej w Poznaniu, w dniu 3 listopada 2005 roku.

Od 2007 roku dr med. Przemysław Nawrot jest członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Chirurgia Narządów Ruchu i Ortopedia Polska”, będącego organem Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego.

W swoim autoreferacie Kandydat wymienił jako swoje szczególne osiągnięcia zawodowe między innymi wszczepienie w warunkach ostrego dyżuru pierwszej w Polsce modularnej protezy głowy kości ramiennej oraz uczestnictwo w pracach zespołu, który wszczepił pierwsza w Polsce protezę krążka międzykręgowego w części lędźwiowej kręgosłupa. Obecna najważniejsza część aktywności naukowej i zawodowej dr med. Przemysława Nawrota jest poświęcona leczeniu i diagnostyce neuropatii uciskowych

kończyny górnej, z zastosowaniem badań ultrasonograficznych w diagnostyce oraz małoinwazyjnych metod operacyjnych w leczeniu tych schorzeń.

Kandydat prowadził zajęcia dydaktyczne z ortopedii i traumatologii narządu ruchu w Szpitalu Klinicznym im. Prof. Wiktora Degi w Poznaniu, opiekował się również lekarzami podczas szkoleń z zakresu mikrochirurgii i chirurgii kręgosłupa, a podczas kursów Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego prowadził wykłady z zakresu aparatowania i protezowania kończyny górnej. Podczas pracy w Szpitalu Klinicznym im. Prof. Wiktora Degi był współorganizatorem krajowych i międzynarodowych kongresów naukowych dotyczących schorzeń kończyny górnej i kręgosłupa. Od 2010 roku zajmuje się szkoleniami w zakresie diagnostyki i leczenia neuropatii uciskowych, organizowanymi przez Wielkopolską Izbę Lekarską, w których pełni funkcje kierownika naukowego.

W ramach swojej aktywności organizacyjnej dr med. Przemysław Nawrot wziął udział w Powstaniu Polskiego Towarzystwa Chirurgii Ręki, był członkiem Zarządu Sekcji Spondyloortopedii Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego, pełniąc w nim funkcję skarbnika. Był jednym ze współorganizatorów Polskiego Towarzystwa Kręgosłupowego.

Należy do następujących towarzystw naukowych:

- Polskie Towarzystwo Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu
- Polskie Towarzystwo Chirurgii Ręki
- Polskie Towarzystwo Kręgosłupowe.

Dr med. Przemysław Nawrot społecznie pełni funkcję Zastępcy Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności zawodowej przy Wielkopolskiej Izbie Lekarskiej w Poznaniu.

Przedstawione powyżej informację pochodzą z autoreferatu dr med. Przemysława Nawrota. Nie znalazłem w nich informacji o międzynarodowej indywidualnej aktywności naukowej, ani zawodowej, poza wymienionym stażem naukowym w „REHA-Zentrum Gyhum” (bez wyszczególnienia w jakim charakterze i jak długo) oraz współorganizowaniem międzynarodowych kongresów naukowych. Z autoreferatu nie wynika umiejętność władania żadnym innym językiem, niż polski, ani członkostwo żadnych zagranicznych towarzystw, czy organizacji naukowych.

Ocena dorobku naukowego

Doktor nauk medycznych Przemysław Nawrot przedstawił do oceny 31 prac opublikowanych w całości, w tym 30 prac, które zostały opublikowane w języku polskim (11 prac poglądowych, 10 oryginalnych prac twórczych, 5 prac kazuistycznych, 2 prace historyczne i 3 monografie naukowe). 26 z 28 prac w czasopiśmie naukowych zostało opublikowanych w Chirurgii Narządów Ruchu i Ortopedii Polskiej, w 20 z nich dr med. Przemysław Nawrot jest pierwszym autorem. Według danych zawartych w autoreferacie suma punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego za publikacje naukowe w czasopiśmie wynosi 173 i z tego 128 punktów przypada na prace napisane przez dr med. Przemysława Nawrota, jako pierwszego autora.

Żadna z prac nie została umieszczona w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym, z tak zwanej listy filadelfijskiej. Współczynnik oddziaływania (*Impact Factor*) przedłożonych prac wynosi 0,00.

Z niezrozumiałych dla recenzenta powodów w przedłożonym zestawieniu piśmiennictwa nie znalazły się następujące prace, ujęte w bazie PubMed i objęte punktacją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

1. Manikowski W., Nawrot P., Romanowski L., Lubiowski P.: Wolny unaczyniony przeszczep stawu w leczeniu operacyjnym wrodzonej hipoplazji kciuka. Chir. Narządów Ruchu Ortop. Pol. 2000; 64(5):511-514
2. Nowakowski A., Kubaszewski Ł., Nawrot P.: Zmodyfikowany algorytm postępowania u chorych z przewlekłymi dolegliwościami bólowymi krzyża z zastosowaniem technik diagnostyki neuroradiologicznej Chir. Narządów Ruchu Ortop. Pol. 2007; 72(5):351-361
3. Sulewski D., Nawrot P., Nowakowski A.: Neuropatie uciskowe nerwu pośrodkowego, występujące na poziomie łokcia Chir. Narządów Ruchu Ortop. Pol. 2009; 74(2):65-67
4. Żyłuk A., Puchalski P., Nawrot P.: Przydatność badania USG w diagnostyce zespołu kanału nadgarstka – przegląd piśmiennictwa Chir. Narządów Ruchu Ortop. Pol. 2010; 75(6):285-391

Pozwoliłoby to Kandydatowi uzyskać sumę ponad 200 punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego za publikacje naukowe w czasopiśmie. Być może to ma na myśli dr med. Przemysław Nawrot pisząc w autoreferacie „Mój dorobek naukowy jest oceniany na ponad 250 punktów KBN/MNiSW”, przy czym prawdopodobnie uwzględni również prace zakwalifikowane do grupy monografii. W autoreferacie Kandydat pisze, że jego prace zostały 33 razy zacytowane w piśmiennictwie specjalistycznym, nie przedłożył jednak zestawienia, ile z tych cytowań pochodziło z pism z listy filadelfijskiej.

Dorobek naukowy doktora nauk medycznych Przemysława Nawrota jest zwarty i zogniskowany na zagadnieniach z zakresu chirurgii ręki, szczególnie diagnostyce i leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej. Można uznać, że jest wręcz wybitnym specjalistą w wymienionych powyżej, jednak bardzo

wąskich zagadnieniach, nie zajmując się szerzej naukowo żadnymi innymi tematami z zakresu posiadanej specjalności chirurgii narządów ruchu i ortopedii.

Zaskakuje ponadto brak jakiegokolwiek aktywności w prezentowaniu wyników badań naukowych na forum międzynarodowym. Recenzent nie jest w stanie odpowiedzieć na pytanie, czy wynika to z niedostatecznej wartości przeprowadzonych badań i uzyskanych wyników do przedstawienia ich w renomowanym piśmiennictwie z listy filadelfijskiej, czy dr med. Przemysław Nawrot po prostu nie podjął takiej próby, lub czy ta próba była nieudana?

Podsumowując tą część recenzji stwierdzam, że dr med. Przemysław Nawrot posiada zwarty tematycznie i wartościowy dorobek naukowy. Dorobek ten nie spełnia jednak wymagań stawianych kandydatom w macierzystej jednostce recenzenta – Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, prawdopodobnie wszystkich innych medycznych uczelni w Polsce oraz oczekiwaniom samego recenzenta zweryfikowania wartości badań naukowych w szczególnie wymagającym zadaniu umieszczenia swoich prac w czasopiśmie z listy filadelfijskiej.

Ocena rozprawy habilitacyjnej – przedłożonych monografii

Dr med. Przemysław Nawrot przedłożył do oceny następujące prace:

1. Nawrot P.: Neuropatie uciskowe nerwów kończyny górnej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2009
2. Nawrot P.: Skuteczność metod małoinwazyjnych w operacyjnym leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej. Ośrodek Wydawnictw Naukowych, Poznań, 2005

Monografia „Neuropatie uciskowe nerwów kończyny górnej” wydana w 2009 roku liczy 120 stron i jest bardzo cenną pozycją o walorach dydaktycznych i naukowych i powinna stanowić uzupełnienie biblioteki każdego szkolącego się rezydenta i specjalisty w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu, chirurgii ogólnej i chirurgii ręki, neurologii, neurochirurgii i rehabilitacji medycznej. W kolejno po sobie następujących rozdziałach Autor wprowadził czytelnika w patologię uciskowych neuropatii obwodowych, opisał w tekście i przedstawił na rycinach testy prowokacyjne i badania dodatkowe elektrodiagnostyczne i obrazowe, przedstawił sposoby leczenia zachowawczego i operacyjnego ze szczególnym położeniem akcentu na metody małoinwazyjne i omówił sposoby subiektywnej i obiektywnej oceny wyników przeprowadzanego leczenia. Po takim bardzo precyzyjnym, logicznym i bardzo czytelnym wstępie zajął się kolejno trzema nerwami kończyny dolnej: pośrodkowym, łokciowym i promieniowym, a także tak zwanym zespołem podwójnego ucisku. Recenzent uważa, że poziom dydaktyczny i naukowy przedłożonej monografii jest równoważny monotematycznym (monograficznym) rozdziałom najbardziej renomowanych podręczników ortopedii i traumatologii narządu ruchu.

Za recenzję może posłużyć opinia Prof. Leszka Romanowskiego, kierownika Katedry i Kliniki Traumatologii, Ortopedii i Chirurgii Ręki Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, umieszczona na tylnej stronie okładki. „To pierwsza w polskim piśmiennictwie tak obszerna monografia napisana w sposób jasny i zrozumiały nie tylko dla ortopedów i chirurgów, ale również dla lekarzy innych specjalności i studentów. Szczególnym walorem tej publikacji są liczne ilustracje śródoperacyjne. Poglądy na patologie i leczenie są zgodne z aktualnymi zaleceniami towarzystw naukowych zajmujących się tą dziedziną.”

Praca „Skuteczność metod małoinwazyjnych w operacyjnym leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej” nie jest zdaniem recenzenta

monografią, zawiera tylko jej elementy. Posiada konstrukcję poszerzonej oryginalnej pracy naukowej (wstęp, założenia i cel pracy, materiał, metody badań i oceny, wyniki, omówienie i wnioski) i spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim, ewentualnie nawet rozprawom habilitacyjnym przeprowadzanym w starym trybie, oczywiście pod warunkiem spełnienia innych wymaganych kryteriów. Zacytowanie 239 pozycji piśmiennictwa zdecydowanie podnosi wartość pogładową przedłożonej pracy, nie ma ona jednak struktury monografii.

Tematem pracy była ocena wyników leczenia nerwów pośrodkowego i łokciowego po ich odbarczeniu metodami małoinwazyjnymi. Celem pracy było zbadanie wpływu na wynik leczenia operacyjnego czasu trwania neuropatii, wieku chorego i stopnia zaawansowania choroby. Materiał objął 32 chorych z zespołem rowka nerwu łokciowego i 33 z zespołem kanału nadgarstka. W pracy stwierdzono skuteczność metod małoinwazyjnych w leczeniu operacyjnym neuropatii uciskowych. Wykazano, że wiek chorych nie miał żadnego znaczenia dla wyników uzyskiwanych w leczeniu neuropatii, decydujące znaczenie miał czas trwania neuropatii i wynikające stąd jej zaawansowanie. Autor wykazał brak korelacji między uzyskiwanymi wynikami leczenia a kończyną dominującą, wykazał też, że żaden z powszechnie stosowanych testów prowokacyjnych nie posiada wystarczającego poziomu czułości i specyficzności. Wydaje się, że należało podjąć próbę opublikowania pracy „Skuteczność metod małoinwazyjnych w operacyjnym leczeniu neuropatii uciskowych kończyny górnej” w recenzowanym czasopiśmie obcojęzycznym z listy filadelfijskiej, w celu uzyskania odpowiedniego współczynnika oddziaływania (*Impact Factor*).

Reasumując dr med. Przemysław Nawrot przedłożył do oceny recenzenta, poza omówionym wcześniej piśmiennictwem również dwie prace, jedną o

charakterze monografii o dużej wartości naukowej i dydaktycznej i drugą spełniającą kryteria pracy oryginalnej, również o dużej wartości naukowej i dydaktycznej.

Oceniając dorobek naukowo-badawczy dr medycyny Przemysława Nawrota uważam, że:

1. Kandydat jest autorem znaczącego dorobku naukowego, ale tylko w skali krajowej, chociaż już dziś wskazującego na możliwość spełnienia w przyszłości kryteriów stawianych w Polsce kandydatom do tytułu samodzielnego pracownika naukowego – doktora habilitowanego
2. Brak jakiegokolwiek osiągnięcia naukowego o charakterze międzynarodowym, czyli publikacji w czasopiśmie z listy filadelfijskiej, nawet na pozycji współautora, ze współczynnikiem oddziaływania (*Impact Factor*), powoduje w ocenie recenzenta niespełnienie kryterium udowadniającego odpowiednio wysoką wartość przeprowadzanych badań naukowych.
3. Aktywność dydaktyczno-wychowawcza i organizacyjna Kandydata jest znacząca i odpowiednio duża do uznania jej za istotnie uzupełniającą wniosek ubiegającego się o tytuł samodzielnego pracownika naukowego.

Wniosek końcowy

W oparciu o negatywną ocenę całości dorobku naukowego, w odniesieniu do oczekiwanej od kandydata do tytułu doktora habilitowanego, pomimo pozytywnej opinii dotyczącej aktywności dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej, przesyłam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku wniosek o nie dopuszczenie doktora nauk

medycznych Przemysław Nawrota do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

40-47/586 prof. dr hab. med. Andrzej Bohatyrewicz
specjalista
ortopedii i traumatologii

prof. dr hab. nauk medycznych Andrzej Bohatyrewicz